

GYÁRFÁS ÁGNES
magyar bölcselettörténész
előadássorozata Erdélyben

A Magyar Református Nőszövetség 2006. augusztusában Miskolcon a Nyilas Misi házban rendezett kiállításon, és az avasi templomi összejövetelen ismerték meg az erdélyi lelkésznők és nőszövetségi tagok Dr. Gyárfás Ágnesét, aki Váradiné Osváth Ilona párnagyűjteményét mutatta be.

Az erdélyi asszonyokat megragadta a bemutatott anyag, s a népi alkotásokból áradó erő, s meghívták Dr. Gyárfás Ágnesét, hogy az erdélyi református templomokban rendezett kiállítások motívumkincséről is mondja el gondolatait.

Így került sor a november 18-23 közötti előadói szolgálatra, melyet Molnár Jánosné zsoboki lelkész szervezett.

XI. 18-án az első bemutató kiállítást Szovátán rendezték, Baczani Sándorné lelkész gyülekezetében jelen voltak a környező települések lelkészei, az esperes Úr, s a gyülekezet tagjai, akik megtöltötték az Isten házát.

Az esemény nagyszabású voltát meghatározta az alkalom is. Küküllői Ref. Egyházmegyei Nőszövetségi Konferencia. Igét hirdetett P. Tóthné Szakács Zita móri lelkész, aki a december 3-i imanaszolgálatot is előkészítette.

XI. 19-én Zsobokon jelen voltak a lelkész házaspárok, az esperes Úr, a kolozsvári ref. Teológia dékán-professzora Molnár János.

A hívek kalotaszegi díszben jelentek meg. Szépségüktől felfénylett a templom.

Az előadásra külön kiállítással készültek a Bibliateremben. Emlékeztető anyagot gyűjtöttek össze, amelyen áthatott a szimbolika nyelvén megfogalmazott hitvallás. Egyszerű, tiszta, de ékes nyelven beszél a magyar népművészet, amelybe szerves módon épültek be a magyar reformáció eszméi. Felejthetetlen a zöld "kerekszem" öltéssel kivarrt pelikános, Jézus Urunk áldozatának jelképe. A csodálatos vonalvezetésű pelikánok vérrükkel táplálták a kis fészekben ülő kicsinyeket, akik párosan ültek szüleik lába előtt. A két magyar ikerős, Hunor, s Magyar, mint a nemzeti gondolat ősképe.

– Miért "kerekszem", kérdezte az előadónő az asszonyokat.

– Azért, mert sok lába van, szalad, szalad, s így köröz...

A tudományban szaladó napszekérnek nevezik ✂ a kerekszemet, melyet a zsoboki asszonyok ezer számban varrnak be a tiszta vászonba.

XI. 20-án Disznajón a mezősegi néppel találkozott az előadó Páll Botond Levente és felesége társaságában.

A templomi kiállítás gazdag volt és változatos, híven tükrözte a környék népének szövésben, varrottásban való gazdagságát. A sárkánygriff és MAG ősi motívumkincse a paradicsomi idők emlékét tette megfoghatóvá.

A templom páratlan értéke a feltárt középkori freskó, a szeplőtelen fogantatás képe minden más-tól eltérő bemutatásával. Az égből sugárfényben madár hozza a malasztot.

Az előadó javasolta a falu népének, hogy elevenítsék fel a szkíta motívumokra emlékeztető népművészetüket, pompázzanak, mint őseik és tegegyek közkinccsége alig ismert ritka szép művészetüket pl. a leveles-agancsos mintákat, melyhez hasonlót csak a sajtóradnai házak vakolatdíszsein láthatunk.

XI. 21-én az ótordai ref. egyház lelkésze Nagy Albert és felesége mutatták be az előadót népfőiskolai előadás keretében. A párnákat Bogdánffy Úr, helyi gyűjtő hozta az előadásra, kinek szíves segítségét ezúttal is köszönjük. Volt köztük egy kék-piros szálöltéssel varrt magos virágos terítőcske, melynek ódon szépsége megragadó volt. A mű alkotója elhozta azt a réges-régi eredetit, melyről a mintát átvette. Meglepett az a biztonság, ahogyan a foszladozó nyomokról teljes hozzáértéssel megalkotta az ősi emlékü világlátást.

XI. 22-én Székelykeresztúrtan útítársaival koszorút helyezett el a Gyárfás kúria emlékhelyén, s este a Ref. Nőszövetség rendezésében a múzeumban Párnák... címmel tartott előadást. Szemléltető anyagot a múzeum birtokában lévő gyűjteményből állítottak ki.

Antall Zoltán esperes Úr felesége Erzsébet Úrnő az est szervezőjének nevenapja lévén sok szó esett Árpádházi Szent Erzsébetéről, aki a középkori erkölcsökkel szembenézett és mintáját adta a boldog házasságban élő, de adakozó, nagylelkű, művelt asszonynak.

Jelen volt a közönség soraiban Gagyi Bíró Kata óvónő, népművész, több mintakönyv és ki-

ESEMÉNYEK

állítás alkotója, aki elmondta a párnák motívumkincsének helyi elnevezéseit, s ámulatba ejtett a magyar nyelv szókincsgazdagságával.

Székelykeresztúr közössége és az erdélyi reformátusság nevében Antall Zoltán esperes Úr mondott köszönetet az előadónak a szolgálatért.

Gyárfás Ágnes halás a meghívásért. Köszönte a szervezők fáradozását és útitársai Fazekas Árpád és felesége Tavasz Ilona segítségét, amiért hosszú útjára elhozták és szeretetükkel, lelkük erejével is mellette voltak.

Gyárfás Ágnes

Dr. KISS BÉLA

Tanévnyitó beszéde
2008. IX. 19-én.

Tisztelt ünneplő közönség!

Tiszteletes urak – Elnök asszony – Munkatársaim, és köszöntöm a hallgatókat, azokat akik először vesznek részt a megnyitón, és azokat is akik már ismerősek nálunk.

Ez a hétköznapi a mi ünnepünk, az iskolánk, a tanulmánygyón itt egybegyűltek ünnepe.

– hála neked tiszta forrás fölbuzogsz a kő alól
nem tudhatni honnan törsz át, földből, földet
újító... */Vass István/*

Hétköznapi is lehet ünnepelni! Meg kell érezni a pillanat varázsát, ezen a hideg szeptemberi napon is – ami ünneplésre szólít minket, mert mindig nagyszerű dolog újat kezdeni, lépéseket tenni a teljesség felé.

Igen! Összegyűltünk azért, hogy közös akarattal és lelkes tenniakarással elkezdjünk egy új tanévet.

Kedves Hallgatók! Emberi jó szándékkal, tervekkel és kíváncsisággal vagyunk tele:

hogyan sikerül-e végigjárni a létra fokokat – hogyan miképpen győzzük le a felmerülő akadályokat – és hogyan mennyire leszünk jókedvűek, amikor évvégén értékeljük az eredményeinket...

– az igazság nem mondatokban rejlik, hanem a torzítatlan létezésben.

– Az öröklét nem az időben rejlik, hanem az összhang állapotában

Itt a Diósgyőri vár alatt, merészebb elképzeléseink lehetnek a tanulásról, az oktatásról – a ránk váró munkáról. A városnak egyik legszebb környezetét mondhatjuk magunkénak – aminek történelmi és kulturális jelentősége van! És ez mind-

annyiunkat kötelez! A mi feladatunk az, hogy ebben az alkotó szellemi munkában segítsük egymást.

Az első tanítási nap szorongással teli újszerűségét, komolyságát érezzük, ezt szeretnénk megőrizni, és tovább vinni az egész éven át.

A szeptember mindig emlékeztet a gyerekkorunkra, amikor megtanultuk, hogy az életben mindent sorjában kell véghez vinni. Ez a rend nem fordítható föl! Teljesíteni kell a feladatainkat, el kell fogadni az útbaigazítást, a sikereket és a sikertelenséget.

Fontos intelem: – senki ne akarjon ügyesebb, értelmesebb, boldogabb vagy boldogtalanabb, tehetségesebb vagy reménytelenebb lenni – mint amilyenek született!

A szeptember mindig emlékeztet: mert becsengetnek – beharangoznak – hívnak, és mi megyünk.

Néhány nappal ezelőtt levelet kaptam egy idős, tudós-tanár barátomtól, aki befejezésül, a levele végén, Weöres Sándor írásainak egyikéből küldött egy rövidke részletet, ezt szeretném mindenkinek továbbítani! Hallgassák meg figyelemmel, hogy ez válhasson olyan tiszta forrássá, ami majd fölbuzog a kő alól:

– Egyetlen parancs van, a többi csak tanács: igyekezz úgy érezni, gondolkozni, cselekedni, hogy mindennek javára legyél.

– Egyetlen ismeret van, a többi csak toldás: alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra...

/Weöres Sándor: A teljesség felé

Szembe-fordított tükrök Csöngye 1944-45/

Legyenek ezek a gondolatok kapaszkodók és útmutatók az eljövendő években! Szívvel kívánom!

(Javasolom tájékozódjanak Dr. Kopp Mária a Semmelweis Orvos Egyetem Magatartástudományi Intézetének igazgatója TV műsorából, amely a Duna TV-ben jelent meg.)

EGY CSODÁLATOS KIÁLLÍTÁS Afganisztánból kerül bemutatásra az Egyesült Államokban

Október 24. 2008-tól Január 25. 2009-ig

Asian Art Museum San Francisco Ca. 415-581-3500 asianart.org

Február 22-től Május 29-ig 2009.

The Museum of Fine arts Houston Texas 713-639-7300 mfah.org

Június 23-tól Szeptember 20-ig 2009.

The Metropolitan Museum of Art New York, NY 212-535-7710 metmuseum.org

2100 éves Szkíta leletek kerültek elő Észak-Afganisztánból

A felfedezés egy Szovjet-Afgán archeológiai kutatócsoport találta meg észak Afganisztánban 1978–79 téli időszakában, pár hónappal a Szovjet invázió előtt. Az óriási értékű leletet a Baktriai Tilia tepe arany domb nevű Szkíta temetkezési helyen találták meg. A lelőhely öt női és egy férfi sírből áll, melyet Kr.e. az első századra állapítottak meg. A Baktriai lelet 20.600 darabból álló,

arany ékszerek, türkiz és lapis-lazuli, arany öv, nyakláncok, elefántcsont és egyiptomi üvegtárgyak. Ezüstpénzek kerültek elő Pártus Birodalmi Királyoktól II. Mithridtes (Kr.e. 123-88), és IV. Phraates (Kr.e. 38-32) és egy Királyi Szkíta korona.

A kutatók szerint a Tilia tepe lelőhely azokhoz a Szkítákhöz tartozott, akik később Indiába telepedtek át, ahol Indo-Szkítákként ismerik őket.

Az elmúlt 20 év alatt az arany az Arg néven ismert királyi palota központi bank cellájában volt elrejtve.

Szkíta és Pártus birodalom Kr. e. 100

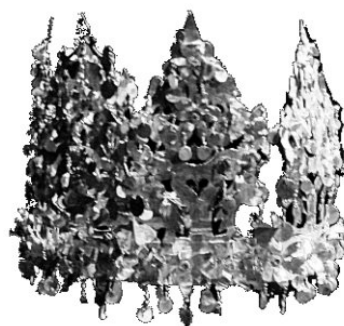
ÉKSZEREK

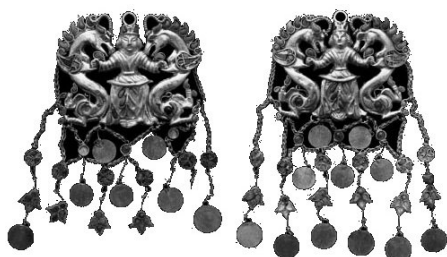
Nyaklánc

Erős

Királyi korona

Királyok Sárkányokkal

Gyűrűk

 PROF. DR. BALOGH SÁNDOR

előadása

 a Hittudományi Főiskolán
 2008. szeptember 12-én

Veszprém – Ahhoz, hogy a körülöttünk lévő világot jobban megértsük, egy új szemléletre, új világkép kialakítására van szükség. A hagyományos materialista világkép ugyanis túl sok feltételezést, megválaszolatlan kérdést tartalmaz.

Így lehetne összefoglalni *dr. Balogh Sándor* előadásának mondanivalóját, aki tegnap a Hittudo-

mányi Főiskola vendégeként mutatta be a témával kapcsolatos kutatási eredményeit, illetve fejtette ki következtetéseit.

A professzor előadásának címe (Einstein realista világképe, valamint a magyar tudományos és filozófiai kutatás új lehetőségei) már önmagában felkeltette a terület iránt érdeklődők figyelmét, hiszen éppen Einstein munkásságának egy olyan fejezetére fókuszált, amelyet nem annyira ismer a közvélemény és nem igazán ismer el a mai tudomány.

A zseniális fizikus, feltaláló élete utolsó éveiben ugyanis sok vitát folytatott a szerinte rosszul filozofáló tudós kollégáival a világkép és a valóság kérdéskörében. Végül is arra jutott, hogy a speciális relativitáselmélet és az anyagi részecskék önálló létezésére alapuló tudományos világkép szükségszerűen ellentmondásokra, végtelen eredményekre és anomáliákra vezet.

Ezért 1952-ben visszavonta a relativitáselmélet alapját képező "üres tér" fogalmát és helyette javasolta, hogy dolgozzanak ki mezőkre, mint alapvető realitásra építve új, több dimenziós világképet.

Szijártó János

NYÁRI ESEMÉNYEK

Történészek találkozója Hódmezővásárhelyen

Idén nyáron a vásárhelyi Emlékpont modern, légkondicionált előadóterme adott otthont augusztus 2-9. között a Jelenkoros Szabadegyetemnek és az Őstörténeti Találkozónak.

A rendezvény kiemelt témái: megemlékezés Hunyadi Mátyás uralkodásáról és sikeres háborúiról, az 1848-49-es szabadságharcról, az 1956-os forradalomról és László Gyula halálának 10. évfordulójáról.

Csongrád megye eddig is jeleskedett történésztalálkozók szervezésében. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület mártélyi és vásárhelyi rendezvényei sok érdeklődőt vonzottak a helyieken kívül Budapestről és Vajdaságból. Az idei rendezvényt megtisztelte részvételével az etruszkok kutatója, Michelangelo Naddeo, akinek több olasz és angol nyelvű könyve is foglalkozik a magyar nyelvvel és néprokonsággal. A konferencia vendége volt még dr. Csámpai Ottó szociológus (Nagyszombati Egyetem), valamint dr. Czeglédi Katalin és dr. Kacziba Ágnes nyelvészek.

Örvendetes, hogy fiatal előadók is bemutatkoztak a 2007-ben alakult Vásárhelyi Történelmi Kör Őstörténeti Találkozóján. Feltűnő, hogy míg az idősebbek érdeklődéssel meghallgatják egymás gondolatait, a fiatalabb kutatók csak a saját szereplésükre koncentrálnak. Specializált világunk tudományos életében ez a hozzáállás megszokottnak számít – kizárja azonban azt a lehetőséget, hogy mások bölcs észrevételeit, ötleteit, szakmai fogásait megismerhessük. Ráadásul most mindez ingyen megtehető, hiszen – az Európai Unió konferenciáin szokásos magas részvételi díjakkal ellentétben – ezen a rendezvényen nincs belépődíj.

Elhangzott egy kissé pökhendi vélemény is, mely szerint László Gyula többszörös honfoglalás-elmélete „túlhaladott”, azóta többen is pontosították. E sorok írója nem állta meg szó nélkül: elmondta, hogy a szakemberek szerint az elmélet elvileg ma is megállja a helyét. De ki tudja, vajon mit fog mondani az utókor kb. 50 év múlva „a mai nagyok” (pl. Róna-Tas András, Rédei Károly, Bálint Csanád) friss kutatási eredményeiről?

A félszáz résztvevő és a nézők egy másik negatív

jelenséget is megfigyelhettek: az előadói alázat hiányát. Ha a megemlékezés során László Gyula, a konferencia idei névadója is csupán 50 percet kapott, akkor szabad-e venni bárkinek is a bátorságot, hogy 2-3 50 perces előadást is tartson, ráadásul egymás után?

A szervezők mellett az előadók is áldozatot hoztak a nemes cél érdekében: ugyanis szeretnék, ha az igaz történelmi ismeretek minél szélesebb körben terjednének. Ezért az előadók is önköltséges formában vettek részt a Találkozón. Ősztől azonban megtörik a jég: a vásárhelyi PMK-ban induló tudományos és művészeti sorozat előadói már tiszteletdíjat is kapnak. Úgy látszik, van mit tanulni a fiataloktól a menedzselés területén. A szemfülességre egyébként mindenütt szükség van: hol lennénk most, ha őseink vízumra vártak volna Verec-kénél...

Ízelítő a programból

A szombati megnyitón László Gyulára, a kiváló régészre emlékeztünk. Egykori tanítványa, Bokorné Nagy Katalin kommentálta az erdélyi születésű professzor szakmai elképzeléseit bemutató filmet. A kiváló rajztudású régész-történész professzor illusztrációi nagymértékben segítik, hogy beleképzelhessük magunkat az első évezred emberének életébe. Emberi nagyságát pedig jól szemlélteti, hogy képes volt elképzeléseinek teljes újraértékelésére. Összehasonlító vizsgálataival remek példát mutatott arra, hogyan kerülhetik el a kutatók a dogmáskodás csapdáit. A kettős honfoglalásról szóló elmélete ezért születhetett meg.

Dr. Szabó Pál – a Szegedi Írók Társaságának alelnöke – a nemrég elhunyt szabadkai író, Vajda Gábor munkásságát méltatta. Szilágyi Gábor (Szegedi Tudományegyetem) az avar páncélokról, dr. Burány Béla 1848 hadi eseményeiről, dr. Belényi Gyula (a Károli Gáspár Református Egyetem történésze) a magyarországi szocialista rendszer első, 1953-as válságáról, dr. Szikora István napjaink és hónapjaink neveinek eredetéről, Dénes János egykori parlamenti képviselőnk 1956-os élményeiről beszélt. Szóba került még Csanád megye alsópap-ságának helyzete az 1848-49-es forradalom idején, a Hunyadiak szabadkai birtoka, a Csepregiek fekete kövének csillagászati üzenete (Rumi Tamás remek ábráival), rovásírásos emlékeink természet-tudományos megközelítése (Záhonyi András elő-

adásában), valamint felolvasást hallhattunk Tárkány Szűcs József református lelkipásztor 1945 utáni meghurcoltatásáról.

Az előadásokat kerekasztal-beszélgetés követte, ahol lehetőség nyílt kérdések feltételére is.

Reggeltől estig előadásokat hallgatni igen komoly odafigyelést követel. Ezért iktattak be a szervezők egy pihenőnapot a zsúfolt programba. Hétfőn Hódmezővásárhellyel, az egykori megyeszékhellyel ismerkedtünk. A városnézés keretében koszorúzáson vettünk részt az Emlékpagonynál. Erdei József irodalmi estjét pedig nótázás és pálinkakóstoló követte.

Az előadások a Történelmi Asztaltársaság keretében ősszel is folytatódnak. November 7-én a PMK-ban Sonkoly Ágnes, a Nagy Lajos Király Magánegyeteme egykori hallgatója beszél majd rovásírásunk titkairól.

Örökség Népfőiskola Udvardon

A 2008. július 7-12. között megrendezett táborban az udvardi Salgó Gabriella Nyitrán megvédett szakdolgozatát mutatta be, melyben a székelymagyar rovásírás helyét járta körbe az iskolai oktatásban. Ez újabb komoly előrelépés rovásírásunk hivatalos elfogadása terén. (Nemrég Barabási Enikő a kolozsvári Bolyai Egyetemen védhette meg a bolognai rováslelket feldolgozó diplomamunkáját.)

A Rovásírás napján előadásokat tartott még Friedrich Klára, Szakács Gábor, Rumi Tamás, Tóth Ákos és Záhonyi András.

A Miskolci Bölcsész Egyesület tanári karát az Érsekújvár melletti Udvardon Molnár V. József, Pap Gábor, Bakay Kornél, Hegedűs Lóránt ref. püspök és e sorok írója képviselte.

A Zürichi Magyar Történelmi egyesület részéről a felvidéki szociológus, Csámpai Ottó tartott előadást.

Kocsis István a Szent Korona tanáról, Leidinger Dániel a szerves társadalomról, Marton Veronika a sumir-magyar kapcsolatokról, Szántai Lajos Mátyás királyról beszélt. A betegsége miatt hiányzó Aradi Évát Halász Péter, a csángók kutatója helyettesítette.

Volt még Sajó Sándor emlékest (Tarics Péter),

verses lélekkutazás a Pilisbe (Szőke István Attila és Vetráb József Kadocsa) – és a szokásos szombati kirándulás, ezúttal Kis-Kárpátok magyar emlékeinek felkeresésére.

Magyar Korona – a Magyar Szigeten

Idén már nyolcadik alkalommal gyűlt össze a több mint 10 000, nemzeti érzelmű fiatal a Duna-kanyarban, a festői Kismarost övező hegyek lábánál. Bethlen Farkas polgármester – dacolva az ellenőrökkel – a Csattogó völgyben sátorhelyet és jól felszerelt faházakat biztosító tábort bocsátott az érdeklődők rendelkezésére. A tábor idén már egy halastóval is bővült.

A 64 Vármegye Ifjúsági Mozgalom aktivistái példás rendet tartottak a rendezvényen. A legnagyobb magyar nemzeti fesztiválnak a külföldiek is csodájára jártak, így hazatérve otthonukban is nyilvánosság elé tárhatják a magyar ügyet, belső száműzetésünket.

A Népek Krisztusa, Magyarország és a Hóhér vigyázz! c. filmek megtekintése ebben különösen segíti őket.

Ők is érzik: Európa és Amerika törpe kisebbségei katonai és pénzügyi erővel élőködnek a békés, dolgozni vágyó többségen, melyet az áldemokráciát hirdető, kollaboráns, a pénzért hazaárulásra is képes helyi politikusok áruló módon támogatnak.

Az indiánok szerint a fehér ember a föld ellenesége: kirabolja, megmérgezi, megsemmisíti. Étvágya felfalja Földünket, s közben saját szülei sírját is elfelejti.

Tóth Judit előadásából megtudhattuk, hogy ennek a hatalmi rendnek egyik megvalósítható alternatívája a szakrális uralmi rend. A Magna Charta és a Szent Korona-tan ehhez biztosíthat alkotmányos hátteret. Ez utóbbiról sokan beszélnek – mégis kevesen ismerik, olvasták teljességében, nem tudják, hogy népünk Istenhez való viszonyát is megszabja. Fontos vonása, hogy korlátozza a tulajdont (a föld ugyanis Isten ajándéka, így eladhatatlan, elzálogosíthatatlan – hiszen meg kell őrizni az unokák számára).

Az igazi magyar alkotmányról

A 72 Vármegye Alapítvány előadásain, a „Nyugalom Szigete” jurtájában tudtuk meg a jó hírt: a

Szent Korona alkotmánya (Zétényi Zsolt összeállításában) nemsokára kapható lesz a boltokban. Nem mindenki tudja, hogy Alkotmányunk jogfolytonossága 1944-ben megszűnt. Visszaállításához példát vehetnénk a lengyelekről (náluk a föld a Szentlélek kegyelméből lett került a lengyelek őseié) és a horvátokról (a románokhoz hasonlóan ők is nemzetállamról beszélnek). Nálunk viszont komoly jogászok le merik írni, hogy dicső őseink, Szent István és Mátyás államrendjével alkotmányilag nem vagyunk folytonosak! Az 1989-es Alkotmányt ideiglenesnek szánták maguk a megalotói is – komoly változás mégse történt azóta.

Az ország alaptörvényének szakrális megközelítése egyébként magyar sajátosság. Modernebb bármelyik mai polgári-demokratikus európai alkotmánynál. Az ősiség, az Aranybulla ellenállási záradéka nem elavult, feudális csökevények, hanem védőfalak az idegen uralom és a pénz mindenhatósága ellen. Jellemzőjük a **mellérendelő megközelítés**. Minden élő embert (így a királyt, a császárt, a miniszterelnököt is) kizár a hatalom teljességéből – ezzel akadályozza meg a diktatúra kialakulását.

Reformközgazdászaink (a harmadik utas Csath Magdolna és Bogár László) szerint a gazdasági, egészségügyi és oktatásügyi reform alapja az ősi szakrális jogrend helyreállítása. Mátyás 80 000 aranyforintért váltotta ki a Koronát fogságából. Mi 1978-ban „ingyen” kaptuk vissza – talán ezért nem becsüljük meg eléggé...

A Szigeten megtudtuk azt is, hogy lézertechnikával elkészült Koronánk háromdimenziós képe. A színes fotókkal együtt bármelyik Kárpát-medencei városban megtekinthető, ha a szervezők biztosítják a biztonságos szállítást.

Ízelítő a Magyar Sziget programajánlatából

Gyermekszarok, meditáció, írászat, vőfélybemutató, rovásírás tanítása, Wass Albert művei (Adjátok vissza a hegyeimet! c. film vetítése), Aranyban-Wassban (irodalmi lélekutazás Szőke István Attilával), előadások Mátyás királyról (ő Isten ajándéka!), a szkíta örökségről, a Pilis rejtelméről, a magyarságtudatról, a nemzeti elit felszámolásáról, a modern civilizáció végnapjairól, az egészséges életmódról, a tudomány mítoszáról, a borversek-

ről, Magyarország megmentéséről, a szabadkőművesek kulisszatitkairól, az ayurvédáról, az arcsi pusztatemplomról.

Nagy tapsot arattak a Magozott Cseresznye, a Kormorán, a Szkítia, a Titkolt ellenállás, az Egészséges Fejbőr, a Narco Polo, a Vágtázó Csodaszarvas, a Romantikus Erőszak, a Beatrice, az Ossian, a Kárpátia és Waszlavik „Gazember” koncertjei. Raffay Ernő előadása a magyar-román viszonyról sajnos elmaradt.

A Szent Korona Rádió a világhálón tudósított az eseményekről. A bármikor megtekinthető fotók és a mozgóképfelvételek a nyár elmúltával segítenek majd visszaemlékezni a felejthetetlen koncertekre, élményekre.

A nemzetmentő építkezés része a történelmileg hiteles múlt feltárása, megismerése. A Magyar Szigeten egy hétre leomlottak a Trianonban emelt falak, szünetelt a kommunista-liberalista téveszmék zuhataga. Végre példaértékűen megvalósulhatott a szellemi honvédelem. Ha lemondunk róla, könnyen teljesülhet a herderi jóslat: a magyarság el fog veszni a környező népek tengerében!

KÁRPÁTALJA – határok nélkül

2008. július 19-27. között Pomázon, a Majdánfennsíkon a Magyar Vár Alapítvány, Fülemile Ágnes (a kiváló néptáncos a Bartókban Timár Sándor tanítványa volt) és férje, Balogh Balázs (MTA Néprajzi Kutatóintézete) szervezték a nyári Szabadegyetem szakmai programjait.

A népzenei-, néptánc- kézműves- és alkotótáborban érdekes ismeretterjesztő előadásokat hallhattunk Kárpátalja múltjáról, vallási és etnikai viszonyairól, építészetről, irodalmáról, néprajzáról, néptáncáról, a magyar nyelvű oktatás helyzetéről, a nagybányai festőiskoláról, a Tisza-völgy életéről, az ártéri gazdálkodásról, az önellátó paraszti gazdálkodásról, a környezetvédelemről, a kopjafás temetkezésről. Feltűnt, hogy a Kárpátaljával foglalkozó szakemberek nagyobb része már a mai Magyarországon él vagy már az anyaországban született.

Kárpátalját, Ukrajna magyarok lakta részét sajnos elhagyta saját értelmiségének, szakembereinek nagy része. A 90-es években előrehaladott tárgya-

lások folytak az iparilag elmaradott Kárpátalja Magyarországhoz tartozásáról – akkori kormányunknak azonban „nem kellett”.

A tábor programkínálatából

Esténként gyerek- és felnőtt táncház volt a Téka zenekarral. A gyerekek dunántúli, illetve tekerőlant kísérettel dél-alföldi lépésekkel, a felnőttek mezőszegi (palatkai és széki), kalotaszegi, Küküllő-menti, szatmári, dél-alföldi táncokkal ismerkedtek.

Minden délelőtt népdalokat tanulhattunk Dúcz Juli vezetésével. Havasréti Pál a tekerősöket, ifj. Csoóri Sándor a hegedűsöket és brácsásokat tanította, Jakab György a fafaragással, Kovács Pali Ferenc a kalotaszegi bútorfestéssel ismertette meg az érdeklődőket. Volt még íjász tábor, lovagoltatás, játszóház, korongozás, szövés, fonás, rézdomborítás, bőrizés, tündérképzés, táblakép-festés, gyöngyözés, ismerkedés a gyógynövényekkel, ping-pong verseny, friss kürtőskalács, magyar házi főzésű sör, no meg jó levegő és csapadékos időjárás.

Jól sikerült a Técsői Banda koncertje is. A Máramaros-vidéki zenekar sokszínű programjában egymást váltotta a magyar, román, cigány, ruszin, hucul, zsidó és szlovák dallam. Técsőn élt és tanított egyébként Hollósy Simon, a nagybányai festőiskola egyik kiemelkedő 20. századi képviselője

A tábor az elcsatolt területekről érkezettek részére ingyenes volt. Természetes dolog ez a gesztus, hiszen a kárpátaljai, erdélyi, vajdasági családok jövedelme egyelőre még kevesebb, mint az anyaországiaké. (Ha így folytatódik életünk az EU-ban, lehet, hogy néhány év múlva már fordítva lesz...). Meglepő volt viszont, hogy a fiatalok nem is kis része gyakran az étel felét vagy annál is többet öntött be étkezés után a kukákba – pedig a tábor szakácsai ízesen főztek. Ezek szerint nincs akkora baj az életszínvonalban, ha az iskolásoknak ebéd után telik még sültkrumplira, kukoricára, csokira, cigire...

Rövid körkép a táncegyüttesekről

A Nagydobronyi táncsoport eljárta a tőlük távoli tájegység táncait is, pl. a polgáriás rábaközit.

Az eszenyi Ritmus táncegyüttes (Kárpátalja) jobb táncosai közül többen nem kapták meg a vízumot.

A Bereg-vidéki karikázó mégis nagy sikert aratott. A táncitanítás során megtanulhattuk a Técső-környéki és beregi táncok első pillantásra szokatlannak tűnő lennhangsúlyos elemeit is.

A Mérai Hagyományörző Táncegyüttes tagjai az énekekben is tehetségesek, Cucus fia pedig „kiköpött” apja... A szépen betanult táncfolyamatok és a gyönyörű viselet vastapsra ragadtatta a nézőket. Feltűnt viszont, hogy a méraiak a szatmáriba, dunántúliba – ahogy az erdélyiekéknél sajnos már „szokás” – nem állnak be.

A kishegyesi Rizgetős táncegyüttes vajdasági fiataljai lelkesedésből és lelkesítésből vizsgáztak jelesre. A lendületes szatmári és dél-alföldi tanításuk során még a „falábúak” is odamerészkedtek a tanulókörbe...

A táncházas világra jellemző a csodaszép erdélyi táncok túlsúlya. Bakonyi Ernő „Savanyú” (a legendás Bartók Együttes egykori tagja) ezért az esti Téka-táncházakban a fő hangsúlyt a magyarországi táncanyagra – a szatmári és dél-alföldi táncok tanítására – helyezte. Ezzel egyben fel is idéztük a tavalyi táborban tanultakat.

Székely humor – 300 ember tapsa közepette

Berecz András előadójestjén szokás szerint rendezsen megénekeltetett bennünket. Közben megismerkedtünk a „sörösüveg-hajtogatóval”, sőt megtudtuk azt is, hogy kell bänni a lányokkal: „szedek százféle virágot, ha nem használ, véled hálok”.

Megjegyezhetjük azt is, hogy „nincs nagyobb ajándéka Istennek, mint a rokon”. Hallhattunk a 15%-os rokondicsérő söréről is (a csuvasoknál ez jelképezi a vérszerződést...). Csuvasul egyébként az árpa „árpi”, a sör „szeri” – így biztos, hogy sör-rokonok vagyunk...

Megtudtuk még, hogy a lányoknak – ahogy férjhez mennek – újabb két nyílásuk nő (ahogy csípőre teszik a kezeiket, ez egyből láthatóvá válik...)

És végül két székely favicc – Berecz-módra:

A székely bácsi kérdezi az új fogorvost:

– Tudsz-e fogat húzni háznál?

– Persze, Jóska bátyám!

– No, akkor gyere el hozzám! Az én egyetlen fogam beleesett a kútba...

A milicista jött s így szólt:

– Jóska bá’, álljon meg! Elveszem a tehenjét!
 Nem késett a válasz:
 – Hát az biz’ jó lesz!
 – Miért?
 – Ha elveszi, lesz egy olyan csinos vejem, mint maga!
 (Mondanunk sem kell, a tehén végül otthon maradt...)

Berecz András a többszöri visszatapsolás után szerényen búcsúzott a hálás közönségtől: „Kösz, hogy meghallgattak mértéken felül!” A politikusoknak és a száraz tudományos előadások tartóinak volna mit tanulni kiváló énekesunktól és mesemondónktól...

Záhonyi András

Bereczky Zoltán – Cseuz Anett

SIMAI SAKKOLÓ
 Püski, Budapest, 2008.

Ismerteti: *Németh Zsolt*

A Csengersimai sakkoló fölöttébb szokatlan könyv: két elbeszélés, két tanulmány és két prédikáció együttese. Ami összeköti őket, a csengersimai református templom festett kazettás mennyezete. Az 1761-ben készült képegyüttes számos elemét Pap Gábor már az 1990-es években értelmezte, és előadásaiban, melyek közül többnek a hangfelvétele Interneten vagy DVD-n hozzáférhető, közzé is tette. A könyv magja Cseuz Anett tanulmánya, mely a kazetták egészen különleges értelmezése. Számára a csengersimai mennyezet sakktablaként jelent meg, melyen figurák mozogtak. Az elképzelés meglehetősen bizarrnak tűnik első hallásra, a tanulmányt elolvasva azonban a kételyek megszűnnek. Egyrészt azért, mert – a látogat ellenére – az értelmezés nem gondolati építmény. Cseuz Anett előszavában megírja, hogy a csengersimai sakkot „kapta”, és nem kigondolta, ő csupán közvetítő. Másrészt, mert az „extravagáns” értelmezés mögött hatalmas alázat húzódik meg. „A sakkfigurák útja egy régi református templom festett mennyezetkazettáin ősi magyar kereszténységünk megismerésének és újjáélesztésének egy – teljesen bibliai alapokon nyugvó – lehetősége. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy sakkfigurát állítani egy régi templom mennyezetének kinyomtatott tablójára látványos és érdekes mutatvány, de igazából csak eszköz arra, hogy ráirányítsuk a nemzet és a teremtett mindenek figyelmét az Élő Isten felénk küldött üzenetére.” Cseuz értelmezésében a sakkfigurák alapállásban arra az állatövi jegy-kazettára kerülnek föl, melyre

természetesen valók: pl. a Nyilas-Ló kazettára a Huszár, a Bak és a Vízöntő szaturnuszi jellegét hordozó kazettákra a Bástya, az Ikrekre Futó. (A tizenkét állatövi jegykazetta azonosítása Pap Gábor korábbi munkásságának eredménye.) A figurák felkerülése után sem kezdődik (vagy folytatódik?) játszma, mert nem sakkpartit látunk, hanem dinamikus világmodellt, melynek értelmezéséhez a bábok csak segítséget nyújtanak azáltal, hogy magukkal hozzák a sakkból ismert jellegzetes mozgásformáikat. A hagyományos játszma-hoz képest az is különbség, hogy nincs ütés, világos és sötét nem egymás legyőzésére törekszik. Értelme sem lenne az ütésnek, hiszen alapvető minőségek nem üthetik egymást.

A figurák lépéseinek mozgatóereje a világos Király, aki az Öregistent testesíti meg. Minden báb az ő „kisugárzásának” hatására mozdul. A hős szerepét a fehér Huszár játssza, aki a mennyezetet bejárva feljut az égig érő fára, hogy onnan visszatérjen, s elhozza nekünk a tudást: „Az égig érő fa tetején van az élet kincse, ami nélkül a földi életben nem lehet tovább menni. ... A magyar népmesékben a mesehősnek ezen a ponton fel szokták ajánlani, hogy ha marad, és nem megy vissza a küzdelmes földi életbe, akkor nagy gazdagságban lehet része, illetve ő lehet a fenti világ fejedelme. A hősünknek ezen a ponton megadatik, hogy esetleg ne jöjjön vissza, de a következő lépésben mégis megteszi. Értünk.”

A figurák mozgásuk során időről időre sokatmondó alakzatokba rendeződnek. Hol Csontváry céd-rusa jelenik meg, alatta a két lóval, hol majd minden báb sorfalat áll, és folyosót alkot az ég és az ég között, földi minőségeken keresztül.

Az egyszerű és tiszta szabályok szerint működő, takarékos bábmozgással leírt világmodellben szinte kizárólag a világos bábok lépnek, megmutatva, hogy a mindenséget a fény erői működtetik, a söt-